

Конгрес місцевих та регіональних влад Ради Європи

Моніторинговий комітет

CG/MON/2015(27)16
Документ обмеженого користування
20 березня 2015 року

Підсумки пост-моніторингу в Україні

Проект кінцевої Дорожньої карти

(Затверджений за результатами зустрічей, проведених у Міністерстві регіонального розвитку (м. Київ), відповідальному за реформу з децентралізації)

I. Загальна частина

Конгрес видав перший звіт про стан місцевої та регіональної демократії в Україні в 2001 р., після чого був підготовлений другий звіт у 2013р.

Питання України розглядалося в першій доповіді Конгресу про стан місцевої і регіональної демократії (2001 р.), а також у другій доповіді, складеній у 2013 р. В останньому звіті зазначалось повільне просування в 2001 - 2013 рр. у сфері місцевої та регіональної демократії.

У звіті 2013 р. українську владу закликали до здійснення реальної децентралізації в країні, включаючи чіткий розподіл повноважень і адміністративних завдань між державними органами та місцевими органами влади, до посилення фінансової самостійності місцевих органів влади, до створення системи справедливого та прозорого пропорційного розподілу коштів, до проведення виборів у містах, де посада міського голови залишалася вакантною.

З часу схвалення Конгресом зазначеного звіту та рекомендацій у жовтні 2013 р., в Україні відбулося багато подій:

Драматичні події на Майдані призвели до зміни політичного режиму. Територіальну цілісність країни було порушено анексією Криму й Севастополя Російською Федерацією. На Донбасі склалася воєнна ситуація. 25 травня 2014 р. відбулися вибори Президента України. Того ж дня проведені вибори міських голів у містах, де ці посади були вакантні. У жовтні 2014 р. відбулися демократичні парламентські вибори, за результатами яких склад Верховної Ради був суттєво оновлений.

Нова українська влада висловила бажання розпочати політичний діалог з Конгресом для швидкого виконання його Рекомендації 348 (2013) щодо місцевої та регіональної демократії в Україні, відповідно до Резолюції 353 (2013) REV про «*Пост-моніторинг та пост-спостереження Конгресу за виборами: до розвитку політичного діалогу*».

Спільно з органами влади України була розроблена Програма пост-моніторингу (PMP), яка складається з 3 тем пост-моніторингу (PMU), визначених на основі головних рекомендацій (REC 348 (2013)) до органів влади за підсумками місії 2012 і 2013 рр.:

1. Пункт 7d про передачу повноважень
2. Пункт 7c про фінансову самостійність
3. Пункт 7a про об'єднання територіальних одиниць і міжмуниципальне співробітництво.

Крім того, доповідач і члени делегації взяли до уваги висновок Венеціанської комісії №766/2014, який значною мірою ґрунтувався на висновку Конгресу від 11 липня 2014 р. щодо запропонованих змін до Конституції.

Вони висловили своє прагнення **забезпечення того, що їх робота по виконанню пост-моніторингової програми чітко узгоджується з діяльністю Ради Європи в Україні. Пост-моніторингові засідання (PMU) мають на меті розробку, спільно із урядом та у співпраці з іншими зацікавленими сторонами. дорожньої карти із зазначенням точних термінів виконання для реалізації рекомендацій Конгресу.**

Пост-моніторингове засідання 1 (PMU 1) складалися із сесій, які проводилися у Києві 11 та 12 грудня 2014 р., результатом чого стала розроблена початкова проміжна Дорожня карта, яку було передано українській владі 18 грудня 2014 р. Пост-моніторингові засідання 2 (PMU 2) і 3 (PMU 3) були проведені 12 березня 2015 р.

Доповідач підкреслює, що в період між моніторинговими візитами (2012 і 2013 р.р.) та трьома моніторинговими засіданнями в політичній ситуації відбулися важливі та драматичні події, які тим більше підкреслюють наполегливість зусиль української влади щодо децентралізації влади, як основного завдання для реалізації нового етапу демократичних процесів у країні.

Доповідач підкреслює також, що в період між засіданнями PMU 1 та засіданнями PMU 2 та 3, рішучість органів державної влади не ослабла, а, навпаки, зросла, незважаючи на збільшення загроз і триваючі зіткнення на сході країни та поруч із кордоном з Росією, причому, як видається, така рішучість підтримувалася готовністю здійснити глибокі реформи як у рамках «Мінських домовленостей 2», так і далеко поза їх межами.

II. Етапи діалогу у рамках пост-моніторингу

Програма РМУ 1 (10-12 грудня 2014 р.)

Делегація насамперед констатувала, що жоден з проектів змін до Конституції, які були подані для отримання висновку до Венеціанської комісії в липні, і стосовно яких Конгрес підготував офіційний висновок щодо децентралізації, ще не був переданий до Верховної Ради. Делегація висловила глибокий жаль з цього приводу, оскільки подання проектів змін до Конституції мало б бути сприйняте, як символічне свідчення бажання української влади йти шляхом реформування адміністративно-територіальної організації влади у відповідності до принципів Європейської хартії місцевого самоврядування.

Конгрес висловив, у цілому, позитивну думку щодо попередніх проектів змін до законодавства з питань децентралізації, включену у Висновок від 11 липня 2014 р., складений на основі робіт Моніторингового комітету Конгресу і включений до висновку Венеціанської комісії № 766/2014.

Делегація з пост-моніторингу, крім того, відзначила наступне:

- правила чинної парламентської процедури зобов'язують подати новий текст документу, оскільки перший проект, поданий у Венеціанську комісію Ради Європи, не був прийнятий в першому читанні, і будь-яка ініціатива щодо змін до Конституції може виходити тільки від Президента або від 150 депутатів парламенту, а уряд, зі свого боку, може тільки готувати або вносити пропозиції.

- після останніх виборів відповідно до чинних норм Конституції була сформована нова коаліція і вироблена чітка програма дій від 21 листопада 2014 р. Дана "коаліційна угода" включала в себе детально розроблений розділ VII "Децентралізація та реформа управління публічної адміністрації". Цей документ враховував не тільки виключно законодавчі аспекти, але також їхні наслідки з точки зору організації, функціонування та порядку роботи місцевих органів влади. В нього були також включені питання перерозподілу державних служб, які нині підпорядковані державі, а також низка пріоритетних завдань щодо економічного розвитку і надання послуг населенню. В програмі коаліції значним чином було розвинуто Розпорядження 333-р Кабінету Міністрів від 1 квітня 2014 р. про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

- відповідні міністерства і, в першу чергу, Секретаріат Кабінету Міністрів і Міністерство регіонального розвитку доклали зусиль, з тим, щоб деякі з потрібних законодавчих актів, які не залежать напряму від змін до Конституції, могли бути негайно подані до парламенту. В червні був прийнятий Закон про співробітництво територіальних громад, завдяки чому ще в грудні було укладено понад 30 угод про співробітництво.

- ці позитивні зміни доповнили вже реалізовані заходи, з урахуванням Рекомендації 348 (2013) від 31 жовтня 2013 р., щодо прямих виборів міського голови Києва і об'єднання під його керівництвом децентралізованих служб і колишніх державних служб.

- делегація констатувала дух співробітництва між службами Кабінету Міністрів, Міністерства регіонального розвитку та Міністерства фінансів які становлять ядро процесу реформ.

Делегація виявила, з іншого боку, певні питання, які потребують ясності:

- збереження на обласному або районному рівнях окремих підрозділів міністерств;

- роль представника Президента в областях, виділена у Висновку Венеціанської комісії. Ці питання виглядали не вирішеними, а урядові структури, схоже, не мають остаточної концепції;

- характер, форма і обсяг контролю за діяльністю децентралізованих органів влади;

- форма, яку матимуть обласні і районні органи виконавчої влади; причому ці органи виконавчої влади, відповідно до чинних положень статті 140 Конституції, не зможуть призначатися окремо від рад, передбачених Конституцією;

- питання розподілу повноважень залишалося предметом обговорення, хоча очевидно, що, відповідно до принципів субсидіарності й наближення, таких важливих для місцевого самоврядування, пріоритет надаватиметься службам, необхідним для задоволення мінімальних потреб населення (співпраця комунальних служб, адміністративні процедури, облаштування території). Це сприятиме тому, щоб поняття «село» не зникло повністю з огляду на те, що сільські громади можуть бути корисними в країні з низькою щільністю населення.

Слід зазначити також наступне:

Зустрічі делегації відбувалися за участю представників основних національних асоціацій, об'єднаних у своєрідний «конгрес» і покликаних впливати на розробку законодавства та знаходити шляхи їх ефективної участі в реалізації реформи. Обмін думками з представниками таких асоціацій і зустрічі з новообраними міськими головами дали змогу делегації ознайомитися з умовами та труднощами реалізації самоврядування на місцях, зокрема в сільських регіонах країни. Делегація помітила, що наявні методи управління на місцях сприяли поширенню механізмів, як фінансових, так і інших, які є несумісними з вимогами прозорості та справедливості державного управління.

Програми РМУ 2 і 3 (12 березня 2015 р.)

Наступні засідання, що відбулися в Києві під егідою Міністерства регіонального розвитку, дали змогу розглянути стан політичного клімату та укріпитися в думці про налаштованість української влади на продовження дій з децентралізації. Зрозуміло, що ці зусилля зараз відповідають рекомендаціям «Мінських домовленостей II», але стало очевидно, що принципове прагнення привести в дію загальний рух децентралізації зміцнилося у зв'язку із зростанням труднощів військового та економічного характеру.

Візит проходив також у контексті створення згідно з Указом Президента Порошенка від 3 березня 2015 р. Конституційної комісії з метою розробки змін до чинної Конституції. Склад Комісії мав бути запропонований у день прибуття делегації, 12 березня, і було визначено, що очолить цю групу експертів голова Верховної Ради п. Володимир Гройсман. На думку доповідача, це рішення має позитивний характер стосовно питань місцевого самоврядування, оскільки, він вже мав можливість під час своєї місії з моніторингу зустрічатися з п. Гройсманом, який обіймав тоді посаду Міністра регіонального розвитку і цілковито підтримував ідеї децентралізації.

Цілком очевидно також, що частина змін до Конституції з урахуванням окремих положень для деяких східних районів країни, вимагала найбільшого консенсусу, і в разі її подання до Парламенту, могла б зібрати необхідну більшість голосів.

Державні структури, як виявилось, добре усвідомлюють ситуацію, і для підтримки цього імпульсу 12 березня, в рамках зустрічі з делегацією Конгресу з пост-моніторингу, заступник міністра п. Негода запропонував Конгресу визначити експерта для участі в роботі Конституційній комісії.

Незважаючи на зазначене прагнення, ця робота може призвести до затримки з введенням в дію положень, необхідних для здійснення максимально повної децентралізації. Згідно з інформацією, наданою Групі, попередній проект змін може бути розглянутий на сесії Парламенту в червні до його направлення до Конституційного суду, відповідно до Конституції.

Внесення змін до Конституції залишається необхідним для здійснення масштабної реформи місцевого та регіонального самоврядування, як це передбачається українською владою. Процес, який був ініційований відповідно до конституційних норм, має завершитися схваленням змін у вересні цього року, що відповідатиме «Мінським домовленостям 2».

Децентралізація органів влади, яка буде результатом цієї реформи і проводитиметься відповідно до принципу субсидіарності, матиме багато позитивних аспектів в плані державного управління, надання послуг громадянам та економічного розвитку України.

Було б доцільно, щоб нова Конституція давала змогу змінити в майбутньому повноваження областей в цілому, або деяких окремих областей шляхом спеціального закону, прийнятого парламентською більшістю у дві третини голосів. Це дасть змогу, за необхідності, передати окремим областям певні повноваження, які відповідали б територіальній цілісності країни при збереженні на центральному рівні основних повноважень суверенної держави.

Делегація змогла, незважаючи на існуючі обмеження, значно просунутися по пунктах II і III порядку денного:

По **пункту II (фінансова самостійність)** делегація взяла до відома значний прогрес, досягнутий завдяки прийняттю нового Бюджетного кодексу, загальна структура якого була їй представлена.

Принцип еквівалентності між фінансовими ресурсами та повноваженнями, що передаються з центру, вочевидь уже прийнятий. Проте, потрібні нові зусилля з роз'яснення, щоб чітко відрізнити "власні" повноваження, передані остаточно на різні рівні місцевого самоврядування, і "делеговані" повноваження, які належать державі, або є повноваженнями певних рівнів місцевого та регіонального самоврядування, але можуть здійснюватися, відповідно до домовленостей, іншим органом, ніж той, якому вони надані.

Найбільш важливим моментом є створення комплексної системи, яка відповідає вже запропонованим змінам для конституційних положень з фінансової самостійності місцевих органів самоврядування.

Це включає в себе одночасно значну податкову децентралізацію, зокрема, на користь міст, принаймні на рівні обласних та районних центрів або майбутніх укрупнених громад, лібералізацію умов запозичень, встановлення амбітної системи "горизонтального" вирівнювання, за рахунок надходжень від податку на доходи фізичних осіб (з якого держава залишатиме собі тільки 25 %) і систему державних дотацій, які мають розподілятися за об'єктивними критеріями в трьох ключових галузях, як от освіта, охорона здоров'я, професійна підготовка.

Нова децентралізована система оподаткування включає в себе податок на прибуток підприємств, екологічний податок, акцизний збір і податок на нерухомість.

Таким чином започатковане створення міцної фінансової бази, яка гарантує, принаймні, з точки зору економічного зростання в діяльності громад певну стабільність ресурсів в порівнянні з попереднім роком. Гарантія збереження державних субсидій на рівні попереднього року, однак, не є цілком достатньою для досягнення цієї мети, враховуючи, що це рішення багато в чому залежить від наявності коштів у державному бюджеті або від зв'язку між власними ресурсами місцевих громад і економічним розвитком. Тим більше необхідно зберегти деякі місцеві податки, що передбачається у нових законодавчих проектах, які гарантують стабільність і наступність власних ресурсів місцевих бюджетів.

Делегація також поділяє стурбованість невеликих місцевих громад, які побоюються, що нова система формування власних ресурсів буде для них дещо несприятливою.

Ця важлива реформа в питанні ресурсів, супроводжується спрощенням процедури формування бюджетів з підвищенням відповідальності у відповідності до розмірів громад. Таким чином, обласні та районні центри, а також міста обласного та районного підпорядкування могли б мати «прямі міжбюджетні відносини» з Міністерством фінансів в ході цього процесу.

Ця фінансова складова не може бути насправді відокремлена від політики, спрямованої на сприяння добровільному об'єднанню територіальних громад, які протягом п'яти років зможуть користуватися фінансовими стимулами і в певному сенсі «*перейти в іншу категорію*» і стати в свою чергу, громадами обласного та районного рівня та послуговуватися новими "прямими відносинами", виробленими в рамках формування та прийняття бюджетів на 2015 р.

2015 рік буде, таким чином, роком експериментів і рішучого переходу.

Цей фінансовий аспект є також невіддільним від іншої реформи, яка була затверджена на початку лютого, щодо регіональної політики держави. Вона чітко передбачає підвищення динаміки міських або укрупнених «*полюсів*» з достатньою критичною масою для підтримки ініціатив економічного розвитку.

Очевидно, що політика децентралізації виходить за рамки простої інституційної реформи і служитиме своєрідним "важелем" для більш гармонійного місцевого та регіонального розвитку із залученням громадянського суспільства, зокрема, і суб'єктів господарювання.

Делегація відчула, що йдеться про відносно повний і сміливий проект розвитку, в якому передбачається проведення глибоких реформ, але також і зміна менталітету.

По **пункту III (об'єднання громад)**, який передбачає певний делікатний підхід, оскільки йдеться про спрощення та зміцнення місцевого інституційного ландшафту, делегація ознайомила з новим законом, прийнятим 5 лютого з питань добровільного об'єднання територіальних громад. Крім існуючих 27 областей, які залишаються і зазначені в Конституції відповідно до перших запропонованих змін, буде залишено тільки близько 150 районів замість 490 і приблизно 1500 громад замість 458 міських рад, 783 сільських рад та 10279 громад. У статті 24-1 Бюджетного кодексу, який набув чинності в січні 2015 р., містяться положення, що стосуються фонду регіонального розвитку, додаткові ресурси якого для підтримки проектів економічного розвитку також повинні остаточно переконати громади, які стримано ставляться до об'єднання та співробітництва. Нове законодавство також передбачає заходи з підтримки чутливих невеликих громад і збереження щільної структури території за рахунок створення таких органів влади, як старостати.

Стосовно **структур та умов їхнього адміністративного функціонування**, делегація отримала підтвердження волі української влади щодо розрізнення функцій контролю і функцій визначення та реалізації децентралізованої політики. Аналогічно мають бути краще розділені політична відповідальність, яка лежить тільки на обранцях, і виконавча діяльність та заходи супроводу, які забезпечуються адміністрацією. У зв'язку з цим нині розробляються спільні проекти статутів для державних службовців і службовців громад, зокрема, для спрощення масової передачі повноважень на рівень областей і районів у рамках децентралізації.

У підсумку відповідні структури виглядають готовими, а три місяці між двома візитами делегації були використані **для вдосконалення і поглиблення завдань реформи. Слід підкреслити також зусилля з роз'яснення на місцях у зв'язку із реалізацією нових бюджетних процедур і постійне залучення національних асоціацій.**

Представники національних асоціацій були присутні на зустрічах делегації і брали активну участь в дискусії, а деякі з них навіть вважають, що *«за 18 місяців для місцевого самоврядування було зроблено більше ніж протягом попередніх 23 років»*.

В цілому 50 законопроектів зараз перебувають у стані підготовки і майже 70% вже готові в очікуванні прийняття змін до Конституції.

III. Пост-моніторингові рекомендації

1. Пріоритетним для зміцнення політичної волі, висловленої в контексті внесення змін до Конституції, і надання впевненості представникам органів місцевого самоврядування у тому, що процес реформування встановлює надійні рамки роботи є наполеглива діяльність, спрямована на те, щоб **конституційні зміни щодо децентралізації знову були внесені до Парламенту в найкоротші терміни**, враховуючи, що делегація Конгресу не помітила, зокрема, з огляду на коаліційну угоду, прагнення переглянути зміст цих змін. Це підтвердження має бути чітко висловлене Президентом країни і *Верховною Радою* – єдиними інституціями, здатними надати відчутний поштовх реформам.

2. Ще до першого засідання з пост-моніторингу в грудні 2014 року, в Україні обговорювалася **доцільність перенесення на більш ранній термін місцевих виборів**, передбачених відповідно до Конституції на жовтень 2015 р. Делегація Конгресу не схвалювала ці наміри (оскільки дев'ять місяців, які залишаються до встановленого терміну, буде ледве достатньо, щоб здійснити мінімум потрібних реформ). При цьому може постати окреме питання стосовно мерів, обраних 25 травня 2014 р. (а також Київської міської ради), які отримали мандат тільки на 16 місяців, що є недостатнім для ефективної реалізації будь-якої політики, особливо в період глибоких змін).

Після створення Конституційної комісії, яка сформована і готова до роботи в кінці березня 2015 року, - терміни затвердження змін до Конституції будуть відкладені. Ці терміни апріорі не виглядають сумісними з належною підготовкою місцевих виборів, передбачених на 25 жовтня 2015 р., зважаючи на те, що дата місцевих виборів має бути визначена за 60 днів до дня проведення виборів (тобто, протягом останнього тижня серпня 2015 р.).

Делегація, як і українська влада, усвідомлює, що жодне рішення не є цілком задовільним, оскільки вважає, що виконання основних законодавчих актів, зокрема стосовно об'єднання громад, має розпочатися до проведення місцевих виборів. Однак, враховуючи актуальність надання рішучого імпульсу країні, необхідно, щоб дуже швидко нові високопосадовці, які знають проблеми й завдання, мали змогу приступити до виконання своїх обов'язків та компенсувати своїм динамізмом очевидну негнучкість українського суспільства, яке ще не звільнилося від непереможності і бюрократизму, успадкованих від колишнього СРСР.

Зважаючи на те, що відтермінування виборів потребує прийняття документу конституційного характеру, доцільно було б, можливо, подумати, чи не слід комісії, створеній Президентом України, прийняти окремий пакет документів з питань децентралізації.

3. Потрібно заздалегідь виробити чітку концепцію відносин між місцевими депутатами, які мають бути повністю підзвітними, і новими державними адміністраціями, які не повинні втручатися в їхнє управління, а також новими децентралізованими адміністраціями, які мають бути чітко їм підпорядковані. З цією метою перегляд їх ролі і статусу мають бути включені до урядової програми.

IV. Пріоритетні питання

- Закон про вибори, включаючи регулювання відносин між органами місцевого самоврядування (мери міські голови, обрані напряму в громадах, виконкоми міських, районних та обласних рад), з метою зменшення потенційних конфліктів і забезпечення майбутнім обранцями можливості бачення проблем і здатність "вимагати" необхідну передачу як юридичних, так і фінансових повноважень;
- Закон про представника держави на місцях і контури майбутнього «нагляду». Цим законом створюється тільки тимчасова система для запобігання будь-яким спробам явного порушення законності (в тому числі питання про відокремлення), яка залишатиме бодай мінімум самостійності в ініціативах громад, до яких необхідно виявляти довіру, якщо існує прагнення досягти задовільного балансу, який враховує специфіку різних територій;
- Зазначена довіра і експеримент мають бути в центрі майбутнього проекту повноважень. Він не буде одразу остаточним і вочевидь потребуватиме перегляду і, безперечно, доповнень, наприклад, під час щорічних обговорень. Незалежно від темпів передачі повноважень, для уникнення будь-якої невизначеності необхідно надавати перевагу передачі власних повноважень у порівнянні з делегованими повноваженнями (здійснення яких, за певних умов, безумовно, може бути делеговане, але які залишаються закріпленими за делегуючим органом – , в основному, державою, але також і за будь-якою самоврядною територіальною громадою, більшою, ніж громади місцевого рівня.

V. Умови успіху

- Не можна недооцінювати масштаби задачі або справжню **«революцію» структур і менталітету, які вона передбачає.** Потрібно, очевидно, створити спеціальну централізовану спостережну систему для того, щоб відомства залучені міністерства мали в своєму розпорядженні додаткові можливості для дій і, в такий спосіб, була впроваджена ефективна координація.
- Створення реальної **системи постійного консультування з представниками національних асоціацій органів місцевого самоврядування** для супроводу пакетів реформ динамічним рухом на місцях. Особлива увага має бути приділена умовам, в яких може проводитися об'єднання (навіть добровільне) територіальних громад для збереження системи надання послуг населенню.
- **Питання підготовки й заохочення мобільності кадрів** для забезпечення якомога швидкої передачі необхідних навичок. Створення в найкоротші терміни компетентних місцевих служб з надання громадських послуг, які б забезпечували потреби населення, є необхідним для забезпечення успіху запланованих реформ. Важливий аспект у створенні нових адміністрацій полягатиме у реалізації паралельних заходів для забезпечення бездоганності та неупередженості і нового державного управління.

**ВІЗИТ ДЕЛЕГАЦІЇ КОНГРЕСУ З ПОСТ-МОНІТОРИНГОВИХ ПИТАНЬ В УКРАЇНУ
м. Київ
(09-10 грудня 2014 р.)**

УЧАСНИКИ

Делегація Конгресу:

Доповідач:

Пан Марк КУЛС

Співдоповідач з питань місцевої демократії
Палати місцевих влад, Член Незалежної ліберально -
демократичної групи Комітету з моніторингу Конгресу,
Президент Асоціації міст та муніципалітетів
Брюссельського столичного регіону,
Заступник мера, м. Юкль (Бельгія)

Секретаріат Конгресу

Пан Жан-Філіп БОЗУЛЬ

Начальник відділу з питань статутної діяльності,
Виконавчий секретар Палати місцевих влад

Пані Стефані ПУАРЕЛЬ

Секретар Комітету Конгресу з питань моніторингу

Пані Джейн ДАТТОН-ЕЛІ

Співсекретар Комітету Конгресу з питань моніторингу

Пані Світлана ГРИЩЕНКО

Керівник проекту Конгресу в Києві

Експерти:

Пан Бернд СЕММЕЛПРОГГЕН

Експерт по Україні у Моніторинговому Комітеті

Пан Алан ДЕЛЬКАМ

Радник Конгресу з конституційних питань

Члени Конгресу:

Наталія РОМАНОВА

Депутат, Чернігівська районна рада

Представники Уряду:

Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України:

Пан В'ячеслав НЕГОДА, заступник міністра
Пан Сергій ШАРШОВ, директор Департаменту місцевого самоврядування
Пані Наталія КОФАНОВА, заступник директора Департаменту місцевого самоврядування
Пані Інга ВОЙЦЕХОВСЬКА, заступник директора Департаменту міжнародного співробітництва
Пані Маргарита ТРОНІЦ, провідний спеціаліст юридичного відділу
Пан Ебхен РІДОШ, провідний спеціаліст відділу зв'язку
Пані Ірина КИРИЧЕНКО, спеціаліст Департаменту міжнародного співробітництва
Пані Наталія МОСКАЛЮК, спеціаліст Департаменту міжнародного співробітництва

Міністерство фінансів України:

Пані Олена ЗЕЛЕНА, спеціаліст Департаменту місцевих бюджетів

Кабінет Міністрів:

Пан Ярослав БЕРЕЖНИЦКИЙ, заступник директора Департаменту регіональної політики та територіальної реформи

Експерти:

Пан Вадим ПРОШКО

Асоціації:

Асоціація міст України:

Пан Олександр СЛОБОЖАН, директор Центру правового аналізу та розробок

Асоціація малих міст і селищ України:

Пан Павло КОЗИРЄВ, президент

Асоціація сіл та селищних рад:

Пан Микола ФУРСЕНКО, Президент
Пан Володимир САВЧЕНКО, заступник директора
Пан Леонід КУЧЕРЯВИЙ, голова Димерської селищної ради

Асоціація районних і регіональних влад:

Пан Сергій ЦИБИТОВСЬКИЙ, начальник юридичного відділу

**ВІЗИТ ДЕЛЕГАЦІЇ КОНГРЕСУ З ПОСТ-МОНІТОРИНГОВИХ ПИТАНЬ В УКРАЇНУ
м. Київ
(12 березня 2015 р.)**

Делегація Конгресу:

Доповідач:

Пан Марк КУЛС

Співдповідач з питань місцевої демократії
Палати місцевих влад, Член Незалежної ліберально -
демократичної групи Комітету з моніторингу Конгресу,
Президент Асоціації міст та муніципалітетів
Брюссельського столичного регіону,
Заступник мера, м. Юкль (Бельгія)

Секретаріат конгресу:

Пан Жан-Філіп БОЗУЛЬ

Начальник відділу з питань статутної діяльності,
Виконавчий секретар Палати місцевих влад

Пані Стефані ПУАРЕЛЬ

Секретар Комітету з питань моніторингу Конгресу

Пані Джейн ДАТТОН-ЕЛІ

Со-секретар Комітету з питань моніторингу Конгресу

Пані Світлана ГРИЩЕНКО

Керівник проекту Конгресу в Києві

Експерти:

Пан Бернд СЕММЕЛПРОГЕН

Експерт по Україні у Комітеті з питань моніторингу

Пан Алан ДЕЛЬКАМ

Радник Конгресу з конституційних питань

Учасники:

ЧЛЕНИ КОНГРЕСУ:

Пані Наталія РОМАНОВА

Віце-президент Палати регіонів Конгресу,
Радник, Чернігівська районна рада

АСАМБЛЕЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ РЕГІОНІВ:

Пан Енріко МАРТІАЛЬ

Експерт Академічного центру,

Колишній генеральний секретар Конференції європейських
регіональних законодавчих асамблей

ПРЕДСТАВНИКИ УКРАЇНСЬКОГО УРЯДУ:

*Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства
України:*

Пан Вячеслав НЕГОДА, заступник міністра

Пані Наталія КОФАНОВА, заступник директора Департаменту місцевого самоврядування
начальник відділу з питань розвитку місцевого самоврядування

Пані Інґа ВОЙЦЕХОВСЬКА, заступник директора Департаменту міжнародного співробітництва

Міністерство фінансів України:

Пані Олена ГОГОЛЬ, Заступник начальника Департаменту з питань планування місцевих
бюджетів

Кабінет Міністрів України:

Пан Ярослав БЕРЕЖНИЦКИЙ, заступник директора Департаменту регіональної політики та
територіальної реформи

УКРАЇНСЬКІ АСОЦІАЦІЇ: експерти з наступних асоціацій

Асоціація міст України:

Пан Володимир ПАРХОМЕНКО, заступник директора Центру правового аналізу та розробок

Асоціація малих міст і селищ України:

Пан Павло КОЗИРСЬВ, Президент Асоціації

Пані Валентина ПОЛТАВЕЦЬ, виконавчий директор Асоціації

Асоціація сіл та селищних рад:

Пан Вадим САВЧЕНКО, заступник директора Асоціації

Пан Леонід КУЧЕРЯВИЙ, заступник директора Асоціації